

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Νικόλαος Ι. Μέρτζος *Οδός Ελλήνων, δοκίμια εθνικής αυτογνωσίας*, σελ. 307. Εκδόσεις «Μίλητος», Αθήνα 2008.

Οι εκδόσεις «Μίλητος» κυκλοφόρησαν το εικοστό βιβλίο του γνωστού Μακεδόνα δημοσιογράφου Νικολάου Ι. Μέρτζου, Προέδρου της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. Στον πρόλογό του αναφέρει ότι οι σελίδες του βιβλίου του «αφιερώνονται με αγάπη και ταπείνωση στις νεότερες γενεές των Ελλήνων. Αναφερόμενες στο παρελθόν, απευθύνονται στο μέλλον με την ελπίδα ότι κάποιες ίσως θα δώσουν αφορμή σε ασκήσεις εθνικής αυτογνωσίας και σε πληρέστερες αναζητήσεις, άλλες πιθανόν θα προκαλέσουν γόνιμες ερωτήσεις και παραγωγικές ενστάσεις, ενώ σε μερικές αχνοφαίνονται ενδεχομένως ορισμένοι σταθεροί δείκτες της ελληνικής πορείας που φαίνονται να αντιβαίνουν στον τρέχοντα ορθό λόγο επειδή ακριβώς τον υπερβαίνει η πατρώα κοσμοαντίληψη και παράδοση».

Στην πραγματικότητα πρόκειται για δοκίμια που διατρέχουν τον ιστορικό χρόνο όπου κομβικά γεγονότα εξιστορούνται με άλλη ματιά και, παρά την μεγάλη μεταξύ τους ημερολογιακή απόσταση, όλα τα συνέχει και τα ριζίζει ένας μυχιαίτατος εσωτερικός ειρμός που είναι διαχρονικά η Οδός Ελλήνων.

Ο Ν. Ι. Μέρτζος πιστεύει ότι ο ελληνισμός στον ουσιώδη πυρήνα του είναι πολιτισμός και, γι' αυτό, παρά τις ποικίλες στον χρόνο εκφάνσεις του και πολιτικές εκφράσεις του, ο ελληνισμός παραμένει αδιαίρετος εξ αρχής μέχρι σήμερα, διότι οι θεμελιώδεις αξίες του και η κοσμοαντίληψή του δεν μεταβάλλονται. Δεν μεταβάλλονται, επίσης, ορισμένα εγγενή χαρακτηριστικά των Ελλήνων, όπως π.χ. η ροπή προς τους εμφυλίους πολέμους αλλά και η ορμή προς τη δημιουργία εκ του μηδενός. Από τον Τρωϊκό Πόλεμο και τη μυθική Αργοναυτική Εκστρατεία έως τη σημερινή παγκόσμια πρωτοκαθεδρία της ελληνικής ναυτιλίας, η Οδός των Ελλήνων είναι ανοικτή στον Κόσμο διότι ανέκαθεν το αμετακίνητο κοσμοείδωλό τους υπήρξε η Οικουμένη. Αυτήν την «αθ' ημάς» Οικουμένη διδάξαν οι αρχαίοι φιλόσοφοι και ποιητές, πραγμάτωσε ο Μέγας Αλέξανδρος, κραταίωσε η Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία και κηρύσσει ακόμη η ακίβδηλη Ορθοδοξία. Στην «αθ' ημάς» Οικουμένη αλληλοπεριχωρούνται όλοι οι Λαοί, συνομιλούν οι θρησκείες και συνδιαλλάσσονται οι πολιτισμοί. Μπροστά της η σημερινή παγκοσμιοποίηση είναι μια απλοϊκή και, γι' αυτό, επικίνδυνη απομίμηση με την οποία οι άπληστες μα χάρτινες χρηματιστηριακές αγορές μιας παγκόσμιας Υπερδύναμης δίχως αρχές ούτε, άρα, νομιμοποίηση πολτοποιούν ανθρώπινες ζωές και ιδιοπροσωπίες, Λαούς και πολιτισμούς, βαρύτιμες κληρονομίες και σεβάσμιες θρησκείες.

Στον τωρινό επαρχιακό «κοσμοπολίτη» της εικονικής «πραγματικότητας» ο συγγραφέας αντιπαραθέτει τον Ρωμαίο πολίτη της πατρώας μας Οικουμένης, όπου ο όρος Ρωμαίος δεν υποδήλωνε εθνότητα ούτε καταγωγή αλλά πολιτικό δικαίωμα ισονομίας, ελευθερίας και ασφαλείας σε μια απέραντη Αγορά εμπορίου, ιδεών και παραγωγής χωρίς καμιά φυλετική διάκριση και πολιτισμική αντιπαλότητα. Γι' αυτό στην Οδό Ελλήνων πηγαινοέρχεται συνεχώς το Ρωμαϊκό και η Ρωμισσύνη όπου οι λαμπρότεροι πρωταγωνιστές της Εθνικής Παλιγγενεσίας, στη στεριά και στη θάλασσα, στις εθνικές ευεργεσίες και στις θυσίες, είναι κυρίως Αλλόφωνοι Αρβανίτες και Βλάχοι για να προστεθούν διαδοχικά στους αμέσως επομένους σταθμούς της Ιστορίας οι σλαβόφωνοι Μακεδόνες, οι τουρκόφωνοι Μικρασιάτες πρόσφυγες, η αγγλόφωνη τρίτη γενεά της Ομογενείας και, τέλος, οι τωρινοί «παλινοστήσαντες» από τις τέως σοβιετικές χώρες που κατά περίπτωση μιλούν ρωσικά, γεωργιανά και τουρκικά. Συνεπώς, η Ρωμισσύνη αφ' εαυτής υπήρξε ιδανικό πρότυπο πολυπολιτισμικής, πολυγλωσσικής κοινωνίας, η οποία, ωστόσο, παραμένει βαθύτατα και αφιερωματικά ελληνική. Αυτή είναι η έμπρακτη απάντηση των Ελλήνων στα ρηχά φληναφήματα των δυτικότερων νέων «διαφωτιστών» επαρχιακών «κοσμοπολιτών» υπηρετών της Νέας Τάξης. Τον αληθινό Διαφωτισμό της Γαλλικής Επανάστασης ο βλαχόφωνος εθναπόστολος Ρήγας Βελεστινλής προσήρμοσε στην ελληνική παράδοση και στην τότε πραγματικότητα των συνοίκων Λαών της «αθ'

ημάς» Οικουμένης κατά τρόπον ιδανικό και άκρως πρωτοποριακό -όπως τεκμηριώνει ο συγγραφέας που παραπέμπει σε ειπληρτικίες αναλογίες της τότε και της σημερινής καταστάσεως στα Βαλκάνια.

Στα δοκίμιά του ο συγγραφέας φανερώνει, μέσα από τα ιστορικά γεγονότα, ότι από το 1821 μέχρι σήμερα οι Έλληνες πραγματοποίησαν ειπληρικά επιτεύγματα μέσα από τα αυτοκαταστροφικά εγχειρήματά τους. Έτσι, ενώ είχαν αυτοβυθισθεί στην εμφύλια αυτοκαταστροφή το 1827, δημιούργησαν το πρώτο ελεύθερο μικρό κράτος τους, το οποίο, παρ' ότι εξ υπαρχής αποδειατισμένο, ολοσχερώς κατεστραμμένο, χρεωκοπημένο και υποθηγευμένο στους Άγγλους δανειστές του, επέτυχε να τριπλασιασθεί μέσα σε 60 μόλις χρόνια. Μεταξύ 1920-1922, βουτηγμένοι στον νέο Εθνικό Διχασμό τους, οι Έλληνες πραγματοποίησαν αήττητοι την πραγματικά επική Μικρασιατική Ειστρατεία και ευθύς αμέσως υπέστησαν, εξ ιδίων σφαλμάτων, τη μεγαλύτερη εθνική καταστροφή από την οποία, όμως, προήλθε η ειρηνική Αναγέννηση χάρις στους ανέστιους πρόσφυγες, για να επιτύχει εκ νέου ο ελληνισμός το καταυγαστικό πολεμικό έπος του '40 και της Εθνικής Αντίστασης. Τότε στον κολοφώνα της νίκης χυμούν ξανά εναντίον αλλήλων στον καταστροφικότερο Εμφύλιο Πόλεμο, αλλά μετά μια μόλις δεκαετία η ερειπωμένη, δειατισμένη και μαυροφορεμένη Ελλάδα είναι η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα που υπογράφει την συνθήκη συνδέσεως της με την ΕΟΚ των Έξη για να επιστρέψει ξανά στις εμφύλιες κρίσεις και ακρισίες με επιστέγασμα την επταετή δικτατορία. Σήμερα, ωστόσο, η Ελλάδα είναι το πλουσιότερο, ισχυρότερο, δημοκρατικότερο και συνεκτικότερο κράτος των Βαλκανίων. Και ξαναχάνει τις ιστορικές ευκαιρίες του!...

Είτε συμφωνεί είτε διαφωνεί κανείς με τον συγγραφέα, είναι βέβαιον ότι θα τον συναρπάσει η ριζοσπαστική τομή του στην κατεστημένη ιστοριογραφία, η ανατρεπτική του ερμηνεία της Ιστορίας, η χειρουργική ανατομία των μεγάλων καμπών και η γλαφυρή του γραφή.

Πώς απαντά σήμερα η Ελλάδα στις προκλήσεις της υπό διαμόρφωση γεωπολιτικής;

Γράφει ο Ν. Ι. Μέρτζος: «Το πρόβλημα για τον ελληνισμό σήμερα έγκειται στο αυτόφωρο γεγονός ότι οι ηγέτες, οι πολίτες και οι διαμορφωτές-χειραγωγοί κοινής γνώμης επιχειρούν να αναγνώσουν το παρόν και να προβλέψουν το μέλλον χρησιμοποιώντας αποκλειστικά τους δοκιμασμένους δυτικούς κώδικες. Γι' αυτό αποτυγχάνουν παταγωδώς. Θα αποκτούσαν, όμως, άλλη προοπτική αν, παράλληλα προς τους δυτικούς -και γιατί όχι;- ανατολικούς κώδικες, χρησιμοποιούσαν και τους ελληνικούς. Αν διέθεταν επαρκή παιδεία και ήσαν ελληνομαθείς, δηλαδή αυτοφυείς και αυτόφυτες, οι ποικίλες ελληνικές ηγεσίες κάθε επιπέδου θα μπορούσαν να ξεχωρίσουν ένα-ένα τα κλειδιά της Ιστορίας και να ξεκλειδώσουν τα μεγάλα μυστικά της, ώστε έτσι να φωτισθεί και ν' αποκαλυφθεί μπροστά τους το επιχειρησιακό πεδίο του μέλλοντός μας. Αν θέλουμε, εννοείται, να έχουμε μέλλον. Πάντως πολλοί αφανείς, όπως εμείς, θέλουμε να έχει μέλλον το Γένος μας».

Κάθε κεφάλαιο του βιβλίου «μας ξεναι σε χώρους κερυμμένους και, γι' αυτό, παραμελημένους», προειδοποιεί συγγραφέας. Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα δύο κεφάλαια που αφιερώνει στον Κωνσταντίνο Καραμανλή διότι, για πρώτη φορά, αφηγείται όσα έζησε και άκουσε στο πλευρό του μεγάλου ηγέτη με τον οποίον, ως γνωστόν, συνδέονταν στενά επί σαράντα χρόνια.